

ROUW BIJ KINDEREN EN JONGEREN. OVER HET BEGELEIDEN VAN VERLIES-VERWERKING

Mariken Spuy, 2017

Uitgeverij Nieuwezijds

ISBN 978 90 57124 556

264 bladzijden

Prijs € 24,95

'Ongeveer 5 procent van alle jeugdigen verliest een ouder', schrijft Mariken Spuy in *Rouw bij kinderen en jongeren*. In Nederland zijn dat 6400 kinderen per jaar en de helft is tiener. Ook vertelt Spuy ons in haar lezenswaardige boek dat slechts één op twintig adolescenten van zestien jaar nog helemaal geen verlies heeft meegemaakt. Met deze feiten is direct het belang geschetst van dit boek, dat is geschreven voor ouders, leerkrachten en andere volwassenen die betrokken zijn bij de opvoeding van jeugdigen in rouw. Bemoedigend is dat in de meeste gevallen geen professionele hulp nodig is. Voor de jeugdige in rouw is een sensitieve ondersteuning door de eigen omgeving meestal voldoende om zijn verlies op een gezonde manier te verwerken. Voor die omgeving is dit boek een warm en levendig geschreven, ondersteunend boek.

Alle belangrijke basisinformatie over rouwverwerking bij kinderen en jongeren is erin te vinden. Het is helder opgebouwd; na algemene hoofdstukken over wat rouwen is en welke theoretische modellen voor rouw en vastlopende rouw worden gehanteerd, beschrijft de auteur hoe de afzonderlijke ontwikkelingsfasen van peuter- tot pubertijd de verliesverwerking kleuren. Een concept als 'herrouwen' wordt uitgelegd en vervolgens volgen een aantal praktische hoofdstukken boordevol concrete handreikingen voor de wijze

waarop jeugdigen van uiteenlopende leeftijden bij verwachte en onverwachte verliezen kunnen worden betrokken. Onderwerpen als 'hoe kunnen ouders of leerkrachten communiceren met jeugdigen in rouw' komen op een instructieve manier aan bod.

Mariken Spuy heeft een schat aan klinische ervaring met kinderen en rouw: in vele korte, veelzeggende vignettes laat ze de jeugdige zelf aan het woord en dit is de beste manier waarop ze haar boodschap kan illustreren. Aan de hand van uit het leven gegrepen schetsjes gaan we begrijpen waarom een juf voorzichtiger met haar woorden moet zijn als ze op vrijdag voor Vaderdag tegen de klas zegt: 'Ik weet zeker dat alle papa's heel blij zijn met wat jullie hebben geknutseld.' Of wat de reden is dat twee zesjarigen samen met verve steeds weer begrafenisje spelen.

Een bijzonder hoofdstuk in het boek gaat over de wijze waarop ouders kind kunnen helpen bij het realistisch leren denken over verlies. In een aantal gespreksfragmenten laat Spuy een

vader en tienerzoon aan het woord. We lezen hoe vader de zoon helpt zijn gedachten te veranderen. De wijze waarop deze vader dat doet, is haast die van een therapeut. De vader zegt: 'Je hebt dus verschillende gedachten en bij die gedachten horen verschillende gevoelens. Laten we ze eens gaan onderzoeken.' Dit hoofdstuk is het minst geslaagd: voor veel ouders zal dit te hoog gegrepen zijn en bovendien is het de vraag of ouders een dergelijk sociaal gesprek met hun tiener zouden moeten voeren.

De laatste hoofdstukken van het boek zijn meer gericht op de professional: welke hulp is mogelijk in Nederland, wanneer is het nodig deze in te roepen en op welke wijze kunnen scholen omgaan met leerlingen die ingrijpende verliezen meemaken? Spuy geeft een bijna volledig overzicht van alle vormen van hulp, maar noemt niet de rouwgerichte module van de methode *Traumagerichte cognitieve gedragstherapie* van Cohen, Mannarino en Deblinger¹. Deze systemische cognitieve gedragstherapie biedt een specifieke module voor kinderen en jongeren en voor hun ouders in rouw. Juist wanneer een gezin gezamenlijk met complexe rouw te maken heeft, kan deze module helpend zijn.

Alles overziend is dit boek voor professionals en voor ouders, die wel voldoende cognitieve bagage dienen te hebben, een instructieve vraagbaak met veel heldere antwoorden.

Marlies van Dijk, klinisch psycholoog en psychotherapeut, de Bascule

¹ Cohen, J.A., Mannarino, A.P., & Deblinger, E. (2008). *Behandeling van trauma bij kinderen en adolescenten met de methode traumagerichte cognitieve gedragstherapie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

